

Litteratur och fattigdom

Ett seminarium på ABF-huset den 3 april.

Deltagare: Mathias Rosenlund, författare, Tapio Salonen, professor i Lund och författaren Anneli Jordahl.

Den finlandssvenska författaren **Mathias Rosenlund** har skrivit en självbiografisk bok *Kopparbergsvägen 20*, som handlar om att vara fattig idag. Det är hans debutroman och har väckt en hel del diskussioner om fattigdom i Finland. Mathias Rosenlund är ung, född 1981 (i Fittja i Sverige), han läste valda delar ur sin bok. Han skriver om att leva i fattigdom, att födas i fattigdom och att hans barn nu också lever i fattigdom. Den vanmakt som bristen på pengar skapar, då allt mäts i pengar. Och vad fattigdomen gör med en människa som får avstå allt som skapar mening som att gå på teater, köpa böcker, ha prenumeration på tidning mm, det som är normen i samhället. Fattigdomen föder mer fattigdom och ur detta mörker föds vanmakt. Mathias menar att skrivandet har för hans del blivit hans livlina och frihet, något som han annars saknar i sitt liv, där han pendlar mellan olika tillfälliga och lågavlönade påhugg.

Tapio Salonen sa att han kan känna igen sig i Mathias beskrivning, själv uppväxt i en familj med brist på pengar. Han lyfte frågan till en mer strukturell nivå. Hans forskning har under många år fördjupat sig i fattiga människors livssituation sett i en samhällelig kontext. Han pekar på en rad medvetna politiska beslut som skett sedan åttitalet, med ett gradvis urholkat socialförsäkringssystem, med valfrihetspolitik och jobbskatteavdrag. Allt har gjort medelklassen allt rikare och de fattigare allt fattigare. Forskningen visar att bidragssystemen bidrar till att bidragstagarna blir ännu fattigare.

Anneli Jordahl pekar historiskt på vad som skrivits i litteraturen om fattigdom. Man får gå tillbaka till tidigt 1900-tal för att hitta beskrivningar om fattigdom. Hon läste några citat:

"Om penganödens fattiga tillvaro." *"Jag har i så många år levt i dödens skugga"*. Skildringar som visar misär och fattigdom. Det är först nu som litteraturen återigen skildrar fattigdom genom bland annat **Kristian Lundberg**, **Johan Jönsson** och **Susanna Alakoskis** böcker. Enligt Tapio existerar fattigdomen i utanförskapet, i innanförskapet har alla fått det bättre. Så länge man tillhör innanförskapet kan man känna sig lyckad och nöjd.

Mathias avrundar med att säga att han glider mellan två världar, mellan bildning och fattigdom och att skrivandet ger honom en frihet, i skrivande är han den han vill vara.

Seminariet gav en tydlig bild av hur fattigdomen drabbar människor konkret och vilka strukturer och system som befäster den.

Claudette Skilving